कर्कटशृङ्गी च स्यात् कुलीरविषाणिका । अजशृङ्गी च वक्रा च कर्कटाख्या च कीर्त्तिता । शृङ्गी कषाया तिक्तोष्णा कफवातक्षयज्वरान् । श्वासोर्द्ध्ववातहृत्कास हिक्कारुचिवमीन् हरेत्" भावप्र० तद्गुणादि उक्तम्

कर्कटाक्ष पु० कर्कट इवाक्षि ग्रन्थिभेदोऽस्य । कर्कट्याम् (कांकुड) रत्नमाला । [शृङ्ग्याम् भावप्र० ।

कर्कटाख्या स्त्री कर्कटस्याख्याख्या यस्याः । (काँकडाशिङ्गा)

कर्कटाङ्गा स्त्री कर्कटस्याङ्गं शृङ्गमिव शृङ्गमग्रमस्याः अजा० टाप् । शृङ्ग्याम् । राजनि० । [बिल्ववृक्षे राजनि० ।

कर्कटाह्व पु० कर्कटमाह्वायते कण्टकारत्वात् आ+ह्वे—क ।

कर्कटि स्त्री कर्कं कण्टकमटति इन् शक० । (काँकुड) १एर्वारौ शब्दचि० । वा ङीप् अत्रार्थे, २शाल्मलीवृक्षे ३कर्कट-शृङ्ग्याञ्च । मेदि० ।

कर्कटिनी स्त्री कर्कटस्तदाकारोऽस्त्यस्याः इनि ङीप् । दारु-हरिद्रायाम् राजनि० । [शब्दरत्ना० ।

कर्कटु पु० कर्क— मृगया० नि० । (कर्कटिया) पक्षिभेदे

कर्कन्धु स्त्री कर्कं कण्टकं दधाति धा—कू नि०मुम् । १वदर्य्याम् (कुल) "कर्कन्धूफलमुच्चिनोति शबरी मुक्ताफलाशङ्कया" सा०द० । तस्य पुंस्त्वमपि । "पुंसि स्त्रियाञ्च कर्कन्धूः वदरी कोलमित्यपि । फेनिलं कुवलं घोटा सौवीरं वदरं महत् । अजप्रिया कुहा कोली विषमोभयकण्टका । पच्यमानं सुमधुरं सौवीरं वदरं महत् । सौवीरं वदरं शीतं भेदनं गुरु शुक्रलम् । बृंहणम्पित्तदाहास्रक्षयतृष्णानिवारणम् । सौवीरं लघु सपक्वं मधुरं कोलमुच्यते । कोलन्तु वदरं ग्राहि रुच्यमुष्णञ्च वातलम् । कफपित्तकरञ्चापि गुरु सारकमीरितम् । कर्कन्धूः क्षुद्रवदरं कथितं पूर्व्वसूरिभिः । अम्लं स्यात् क्षुद्रवदरं कषायं मधुरं मनाक् । स्निग्धं गुरु च तिक्तञ्च वातपित्तापहं स्मृतम् । शुष्कं भेद्यग्निकृत्सर्वं लघुतृष्णाक्लमास्रजित्" फले न० । "दध्नोरूपं कर्कन्धूनि" यजु० १९,२३, कर्कन्धूनां पाकः पील्वादि० कुणच् । कर्कन्धूकुण तत्पाके न० । प्रस्थपरे कर्क्यादि० कर्कन्धूप्रस्थइत्यादौ नाद्युदात्तता । ततः मध्वा० चतुरर्थ्यां मतुप् । कर्कन्धूमत् तत्सन्निकृष्टदेशादौ त्रि० स्त्रियां ङीप् । कर्कन्धूमती । तस्या अदूरभवः सुवास्त्वा० अण् । कार्कन्धूमत तददूरदेशभवे त्रि० ।

कर्कफल न० कर्क—हासे अच् कर्कं प्रकाशान्वितं सत् फलति फल-अच् । क्षुद्रामलके राजनि० ।

कर्कर पु० कर्क—हासे—अरन् ।१दर्पणे,मेदि० २चूर्णसाधने क्षुद्र-पाषाणखण्डे कङ्करे (काँकर) । कर्क—घञ् कर्कं हासं राति—रा—क । ३दृढे ४कठिने त्रि० मेदि० । "किंनो वर्करकर्करैः प्रियशतैराक्रम्य विक्रीयते" अमरुश० । "करीरः कर्करोऽर्करुक्" माघः । २मुद्गरे शब्दचि० ।

कर्कराङ्ग पु० कर्करइवाङ्गं यस्य । खञ्जने कालकण्ठविहङ्गमे शब्दमा० ।

कर्कराटु पु० कर्कं हासं रटति रट-कु । कटाक्षे जटाधरः ।

कर्कराटुक पु० कर्कं कठिनं रटति रट—उकञ् । (कर्कटिया) विहभेदे शब्दर० ।

कर्करान्धुक पु० कर्करः कठोरः अतिशयितान्धाकारवत्त्वात् अन्धुः कूपः संज्ञायां कन । अत्यन्तान्धकारवति कूपे । त्रिका० ।

कर्कराल पु० कर्करः सन् अलति अल—अच् । चूर्णकुन्तले हेमच० । तस्य इतरकेशापेक्षया कठिनत्वात्तथात्वम् ।

कर्करिका स्त्री कर्कर इवास्त्यस्याः अच् संज्ञायां कन् अत इत्त्वम् । नेत्रखर्जूभेदे शब्दचि० । तत्र हि नेत्रे कङ्करयुक्ततेवोपलभ्यत इति तस्यास्तथात्वम् ।

कर्करी स्त्री कर्कं हासं राति रा—क गौरा० ङीष् । (झारी) १सनालपात्रे, अमरः कन्दोर्घृतादिपक्वनिष्काशनसाधने (ञाजरा)२द्रव्ये च शब्दचि० । कर्कं राति रा—ईकक् । कर्करीकोऽप्यत्र । कर्करी+स्वार्थे कन् न ह्रस्वः कर्करीका तत्रार्थे स्त्री । [उज्ज्वल० ।

कर्करीक न० कर्क—फर्फरीका० ईकन् नि० । शरीरे

कर्करेट पु० कर्कं कर्केति शब्दं रेटत्यस्मात् रेट—अपादाने घञ् । अर्द्धचन्द्रे गलहस्ते (गलाटिपि) गलामर्दने हि कर्कशब्दकरणात्तस्य तथात्वम् ।

कर्करेटु पु० कर्केति शब्दं रेटति उन् उप० स० । (कर्कटिया) पक्षिभेदे अमरः ।

कर्कश पु० कृञ् हिंसायां विच् कः सन्+कशति—कर्क-अच् कर्क+लोमादि०श, करे कशति कश—शब्दे अच् शक० वा । १काम्पिल्लवृक्षे (गुड़ारोचनी) अमरः । २कासमर्दे । (काल्कासेन्दा) ३इक्षुवृक्षे ४खड्गे च हेम० । ५साहसिके कठोरे च त्रि०अमरः "वेणुकर्कशपर्वया" रघुः । "ऐरावतास्फालनकर्कशेन" कुमा० । "कृष्णा स्तब्धावलिप्ता वा जिह्वा शूना च यस्य वै । कर्कशा वा भवेद्यस्य सोऽचितराद्विजहाअसून्" सुश्रु० । कर्कशं परिजीर्णञ्च कृमिजुष्टमदेशजम् । वर्जयेत् पत्रशाकन्तत्" सुश्रु० "सुरद्विपास्फालन-